

24.01.2022

HL/223/05.00.05/2021

Hämeen maakuntahallituksen kannanotto 24.1.2022:

Päärataa kehitettävä vaikuttavasti ja vastuullisesti

Kehittämisellä on kiire, mutta kansallinen priorisointi ei ole kunnossa

Pääradan yhteysväli Tampereen ja Helsingin välillä on Suomen raideliikenteen kiistaton pääväylä. Yhteysväli on niin pahoin ruuhkautunut, ettei se pysty vastamaan arjen vaatimuksiin, ei henkilö- eikä tavaraliikenteenkään osalta. VR:n mukaan lähes puolet kaikista matkustajajunien myöhästymisistä johtuu juuri ratojen kunnosta ja ylläpidosta. Tästä syystä hankeyhtiövalmistelu tulee tehdä vaarantamatta nykyverkon kunnossapitoa tai peruskorjausta.

On hyvä, että raidekapasiteetin lisäämiseksi on alettu hakea ratkaisuja, mutta korjausliikkeet ovat tarpeisiin nähden riittämättömiä ja toteutus etenee liian hitaasti.

Hämeen maakuntahallitus vaatii kansalliseen priorisointiin pikaista ryhtiiliikettä. Siinä missä pääradan investointeja tarvitaan kipeästi ruuhkautuneen arjen helpottamiseksi, edustavat muiden nopeiden ratojen suunnitellut investoinnit aluepolitiikkaa ja jonkinlaista ajatusta tulevaisuuden mahdollisuuksien luomisesta. Näin erilaisia tarpeita ei voi rinnastaa toisiinsa.

Rahoituksen hakuun on saatava aktiivisempi ote

Pääradan kehittämistä hidastavat vaihtoehtoisten ratalinjausten selvittely ja toisaalta resurssien rajallisuus. Resurssipulaa on voinut helpottaa hakemalla rahoitusta EU:lta mm. CEF-rahoitusinstrumentin kautta, mutta tätä mahdollisuutta Suomi on hyödyntänyt valitettavan vähän. Nykyisen pääradan kohteet ovat valmiiksi hakukelpoisia ja taustakeskusteluiden perusteella CEF-rahoituksen saamista voidaan pitää hyvinkin todennäköisenä. **EU:n seuraavaan CEF-hakuun tulee valmistautua nykyisen pääradan sisällöillä ajoissa.**

Rahoituksen saamisen edellytyksenä on riittävät omarahoitusosuudet. Hämeen maakuntahallitus vaatii, että tähän on kiinnitettävän seuraavissa budjettineuvotte- luissa enemmän huomiota. **Suomelta valuu edelleen mahdollisuuksia käsien läpi, mikäli liikenneinvestointien merkitystä kansantaloudelle ei ymmärretä eikä kansallista vipuvarsirahoitusta näille varata.** Kansallisia rahoitusosuuksia on priorisoitava sinne, mistä saatava hyöty on vaikuttavinta ja nopeimmin ulosmitattavissa, myös liikenteen vähäpäästöisyystavoitteen toteutumisen kannalta. Tämä tarkoittaa nopeaa kohdentamista pääradan kapasiteetin ja välityskyvyn parantamiseen nykyisellä ratakäytävällä.

Edellytämme perusteellista ja luotettavaa selvitystyötä

Helsingin ja Tampereen välisen radan linjauksen selvittäminen on työn alla. Suomi-rata Oy:n antamien tietojen perusteella linjausvaihtoehdot selvitetään vuoden 2022 syksyyn mennessä, jonka jälkeen linjauksesta päätetään. **Päätöksen tekeminen kansallisesti näin merkittävässä julkisessa investoinnissa kuuluu maan poliittiselle päätöksenteolle.**

Hämeen maakuntahallitus edellyttää selvitystyöltä perusteellisuutta ja oikeellisuutta. Vaikutusarviointien riittävyys Hämeen maakuntahallitus ottaa aikanaan kantaa lausunnolla yva-prosessin yhteydessä, mutta korostaa jo nyt seuraavaa:

Selvitysten tulee sisältää seikkaperäiset ja puolueettomat arvioinnit vaihtoehtojen kustannuksista, kustannustehokkuudesta, matkustajapotentiaaleista ja vaikutuksista kunta- ja aluetalouteen. Selvitysten tulee sisältää linjausvaihtoehtojen laajat ekologiset arviot, myös ilmastovaikutuksista ja vaikutuksista mm. biotooppeihin, yleiseen biodiversiteettiin ja reviiereihin. Lisäksi tarvitaan arvioita vaikutuksista rakennettuihin kulttuuriympäristöihin ja maisemaan. Myös käytettävällä junakalustolla ja sen investointitarpeen suuruudella on lopputuloksen kannalta merkitystä.

Arvioiden tulee sisältää ajallinen ulottuvuus. Nykyistä päärataa mukailevan linjauksen toteuttaminen tuo nopeamman avun pääradan ruuhkaisuuden helpottamiseen kuin täysin uusi linjaus. Tämän viivästyksen vaikutus tulee selvityksissä luotettavasti esittää.

Nykyinen linjaus on parempi ekonomisesti ja ekologisesti

Hämeen maakuntahallitus pitää selvänä, että nykyistä päärataa noudatteleva linjaus on parempi vaihtoehto niin aluetalouden, koko maan julkisen talouden, ilmaston kuin ekologistenkin tekijöiden kannalta.

Tampere-Helsinki-Vantaan lentoasema -yhteysväillä kulkevan uuden suoremman metsäratayhteyden rakentaminen ei ole millään muotoa tarkoituksenmukaista eikä kansantaloudellisesti perusteltua julkisten varojen käyttöä. Lisäksi, vaikka ekologiset arvot eivät ole suoraan rahassa mitattavia, ne ovat yhä merkityksellisempiä ja niille tulee antaa suuri painoarvo. Investoiminen suoremman metsäradan suunnitteluun on aiheellista lopettaa alkuvaiheen selvitysten valmistumiseen.

Suomi-rata Oy:n omistajien, julkisen hallinnon, on kyettävä toimimaan omistajaohjauksen antajana yhtiölle.

Lisätietoja antavat:

Antti Ahonen, maakuntahallituksen puheenjohtaja, puh. 044 535 9400

Lulu Ranne, maakuntahallituksen varapuheenjohtaja, puh. 040 586 4644

Johannes Koskinen, maakuntavaltuuston puheenjohtaja, puh. 050 511 3061

Timo Heinonen, maakuntavaltuuston varapuheenjohtaja, puh. 050 512 2760

Johanna Häggman, maakuntavaltuuston 2. varapuheenjohtaja, puh. 050 515 1107

Jouko Ylipaavalniemi, vs. maakuntajohtaja, Hämeen liitto, puh. 050 327 2837